

TIDEVARVET

Nr 13 — 29 MARS

Nr 13 — 2 ÅRG. 1924

REDAKTOR OCH UTGIVARE:
Ellen Hagen

I REDAKTIONEN:
Elin Wägner

Tidevarvet n:r 13.

Till den Nordiska kvinnokongressen i Helsingfors har från finska till svenska kvinnor kommit en vänlig inbjudan, som, får man hoppas, röner livlig anslutning.

Om Medborgarlagen har advokat Eva Andén några träffande reflexioner och jämförelser.

I Arbetsfreden fortsätter i dagens nummer riksdagsman Ernst Lyberg sin ingående redogörelse av den liberala motionen i detta ämne.

Kanonerna i sängkammaren — under denna titel synes humoristiska rubrik, hämtad från en mötesdebatt, gör Devinez ett djupt allvarligt inlägg i begreppskonflikten fred och försvar.

En nydanare på världsteatern — Luigi Pirandello — den troligen för närvarande mest omtalade dramatiska författaren — om hans realistiska konst ger Frida Stenhoff en intressant skildring. I nästa nummer inflyter troligen en novell av den italienske dramatikern, vars rykte nu går över världerna.

Tidevarvet står nu vid början av ett nytt kvartal.

Till dem, som till äventyrs funnit, att tidningen fyller en lucka och har något av värde att ge och som därför önska den framgång, vädja vi nu att förhjälpa Tidevarvet därtill genom att arbeta för dess spridning. Den kan fylla sitt värv endast om dess röst når ut i vida kretsar och drar in fler och fler läsare inom sin intressesfär.

Tidevarvet kommer att fortgå efter samma linjer som förut. Kostar från 1 april till årets slut kronor 4:50.

Efter i april börjar en förtäpande berättelse under strecket på tidningens sista sida. I »Göttingens» skildrar den framstående författaren Voynich ett människöde av mindre vanligt slag. Romanen har den egenskapen att vara på samma gång litterärt betydande som dramatiskt spännande, och genom en rad av händelser ger författaren belysning åt hjältens tragiska och fascinerande gestalt. Man följer berättelsen med spänning, från den första sidan till den sista, och de scener som skildra vissa brvningstider i Italiens politiska historia äro givna med säkerhet och pregnans.

Översättningen från engelskan är gjord av fru Gurl. Herzman-Ericson.

Nordiskt samarbete.

Gerda Lindblom.

En av Sveriges representanter vid kongressen.

Betydelsen och vikten av samhörighetskänslans stärkande mellan de nordiska folken kan icke

nog starkt betonas. Önskan om samarbete har framträtt på det politiska, sociala, litterära, konstnärliga, ja, på alla områden, och goda praktiska resultat av vad som genom detta direkta samarbete åstadkommit, kunna vi i den dag som är njuta av. Ett led i detta stärkande förbande av andliga krafter utgör samorganisationen mellan kvinnoföreningar, för vilka en likartad utveckling av eivillagstiftningen inom de nordiska länderna står som ett av de främsta önskemålen.

Allt som kan nedbryta skrankor och hinder och underlätta utbytet och samfirdseln mellan dessa besläktade folk och åstadkomma en andlig union under fria och frivilliga former blir till godo för

Annie Furuhjelm.

Finska kongresskommitténs ordförande. Dem alla. Och härmed lämna vi ordet åt de finländska inbjudarinorna.

Nordisk kvinnokongress i Helsingfors.

Den finländska avdelningen av Nordiska Kvinnoaksföreningars Samorganisation har härmed glädjen att utfärda kallelse till det tredje Nordiska Kvinnoaksmötet, som skall försiggå i Helsingfors under dagarna 3, 4 och 5 juni 1924.

Vid detta tillfälle, då för första gången kvinnor från de nordiska länderna samlas i vårt land till gemensamt möte, kommer ett antal synnerligen aktuella frågor att dryftas. Utöver kongressförhand-

lingarna skall åt deltagarna beredas tillfälle till festlig samvaro, ansett att i sin mån verka som en enande länk mellan de nordiska länderna. Omedelbart efter kongressens avslutning anordnas gemensamma turistresor för huggade deltagare.

Till kongressen äger varje till Samorganisationen anslutet land rätt att sända 15 delegerade och 10 suppleanter. Men därjämte är varje intresserad kvinna från de

nordiska länderna berättigad att anmäla sig till mötet, deltaga i diskussionerna och vara med om festligheterna.

Kongressstyrelsen, som i livligt minne bevarar de talrika tillfällena, vid vilka vi finländskor rönt gästfrihet i de andra nordiska länderna, uttalar den glada förhoppningen, att i sommar få hälsa många kära utländska gäster välkomna i vårt land.

Nordiska Kvinnoakskommittén i Finland:

Annie Furuhjelm,
ordförande.

Jenny af Forselles.
Tilma Hainari.
Elin Holmberg.
Olga Oniola.
Aili Wessberg.

Maikki Friberg.
Imi Hallsten.
Tekla Hulén.
Helena Streng.

Margit von Bonsdorff-Eågren,
sekreterare.

Från barnavård till valkarteller.

Många regeringspropositioner.

På Heigeandsholmen arbetar maskineriet med allt hastigare tempo. Under senaste veckan har en sådan mängd regeringsförslag förelagts riksdagens ledamöter, att det torde förutsättas mycket högt drivna fordringar på arbetsprestation om dessa hinna bli va vil initierade på alla olikartade områden. Årets riksdag slår kanske rekord som arbetsgivare, fjolårets kom dock upp till de respektabla siffrorna av 233 kungl. propositioner, 503 enskilda motioner och 323 beslutade skrivelser.

Den kungl. propositionen om samhällets barnavård går ut på att sammanföra bestämmelserna om fattiga barns vårdande utanför

hemmet, och behandlingen av vanartade, sedligt försummade, misshandlade och vanvårdade barn samt om fosterbarnskontrollen in och samma lag. Det har hittills saknats enhetlighet, planmässighet och de stora linjerna i samhällets barnavård. Den har ordnats av ett flertal lagar och olika myndigheter, utan tillräckligt samband och samarbete med varandra. Därigenom har mången gång icke kunnat undvikas inkonsekvenser, dubbelarbete, onödiga kostnader eller bristande effektivitet. Den efter lagförslaget nya principer ordnade verksamheten överlämnas till en gemensam barnavårdsnämnd, barnavårdsnämnden.

Det gäller att i bygderna finna lämpliga och intresserade människor, villiga åtaga sig det stora förtroendeuppdrag den föreslagna barnavårdsnämnden är avsedd att vara. Lagen förordnar att minst en av nämndens fem ledamöter skall vara kvinna, och hon äger icke rätt att avsäga sig det henne anförtrodda uppdraget.

Som konsekvens av att samhälls barnavårdande verksamhet i sin helhet förlägges under den borgerliga kommunen, följer, att vissa ändringar måste företagas i förordningen om kyrkostämman m. m. och förslag härtill har framlagts av eklestiasäktministern.

(Forts. å sid. 6.)

Brev från Helsingfors.

I anslutning till inbjudningen till Nordiska kvinnokongressen, torde några meddelanden ur programmet äga sitt intresse. Diskussionsfrågorna äro ju alla kända kvinnoakspörs-mål.

Aktenkapslagens förnyande är en fråga på dagordningen i alla de nordiska länderna utom Sverige, där den redan är löst. Hos oss har riksdagen visat stor motståndighet för frågans upptagande till behandling enligt det lagförslag om »makars rättsförhållanden», som av regeringen uppgjorts, grundat på samma principer som den i Sverige gällande lagen. För den svenska lagen kommer fru Gerda Lindblom att redogöra. Vår senaste riksdag beslutade att förslaget från dagordningen och invänta ny proposition av regeringen. Vi komma därför att med intresse taga del av de svenska kvinnornas erfarenheter angående sin på egendomsåtskillnad grundade nya äktenkapslag, som hos oss väckt så stora farhågor.

Frågan om gift kvinnans nationalitet har ju blivit ett synnerligen viktigt internationellt spörsmål. Vi kvinnor i Finland fingo vid världskrigets utbrott på nära håll se, vilka ödesdigra följder hustruns automatiska beroende av sin mans nationalitet kan föra med sig. Frågan har därför också redan dryftats på kvinnoaksmötet i vårt land, och hava 3 petitioner från olika håll inlämnats till statsrådet för att få till stånd en ändring av våra lagar i samma riktning som den i Amerika gällande lagen.

Kvinnans rätt att utöva präst-kallet är ju en fråga som alltid kan påräkna intresse och som på senaste tid varit synnerligen aktuell.

Ett spörsmål som t. o. m. i kvinnoakskretsar mycket förbises men vars intagande i programmet isynnerhet av den yngre kvinnoaksgenerationen hos oss med iver påyrkats är frågan om en enhetlig benämning för alla fullvuxna kvinnor, evad de äro ogifta eller gifta.

Alla förfrågningar angående kongressen skola ställas till Nordiska Kvinnoaksgrensens kansli, Vladimirsgatan 12, Helsingfors, Finland, Svenska Kvinnoaksförbundet.

För dem, som så önska, anskaffas fri bostad i familj.

A. Nordiska Kvinnoaksgrensens presskommittés vägnar:

Ada Aijälä.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 9, 3 tr., Stockholm.

REDAKTION:

Redaktör Ellen Hag
Mottagningskl. 1-3 e. m. (utom
onsdagar).

Telefon Norr 282 42.
Elin Wägner, Lund. Tel. 26 03.

EXPEDITION:

Telefon Norr 282 43.
Kontorstid kl. 10-12 f. m., 1-4 e. m.

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 5: 50, halvår kr. 3:—,
kvartal kr. 1: 50, månad kr. 0: 50.
Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

per millimeter
Textsida eller särskilt be-
gård plats 22 öre
Efter text 20 »

Lincoln Bloms Boktryckeri A.-B.
STOCKHOLM 1924

Mathilda Staël von Holstein

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Malmorgsgatan 3, Stockholm.
Telefon 244 88, Norr 244 19.
Familjear. Hyresändaren. Testamentens
Booppteckningar. Förfrågningar från lands-
orten bevaras omgående.

Eva Andéns Advokatbyrå

Lilla Vattug. 14. Tel. 75 76, Norr 183 36.
STOCKHOLM.
SPECIALITET: Familje- och arvskaver,
Boutredningar och testamenter, för-
valtningsuppdrag.
Kven skriftliga förfrågningar.

Privatpraktiserande barnmorskan

Agda Olsson

Skånegatan 81, 2 tr. Tel. 201 28

TIDEVARVET

kostar från 1 April
till årets slut

Kr. 4:50

Prenumeration kan sk
närmaste postkontor eller
direkt från Tidevarvets
expedition, Slussplan 9 ¹¹¹.
Stockholm 2 (Telefon
Norr 282 43)

F. Emil Bäcklin

GLASMÄSTERI
och RAMAFFÄR

IAD. FREDRIKSTORGI
STOCKHOLM

GOTT ARBETE!

BILLIGASTE PRISER!

Telefoner: Söd. 318 21 & 237 21.

Ystads Allehanda

är med sin jämna och ojämförligt största spridning i
Södra o. Sydöstra Skåne ortens förnämsta annonsorgan.

Av totalupplagan

12,000 ex.

utgå genom postverket 9,500 ex.

Arbetsfreden.

Av ERNST LYBERG

Ledamot av Riksdagens Första Kammare.

II.

Då de liberala motionärerna för närvarande endast velat fortsätta på den redan av lagstiftningen inslagna vägen, har de haft fullt klart för sig, att man trots detta måste starkt begränsa sig, att man icke finge begära för mycket. Motionen ansluter sig därför väsentligen till vad som förut varit föremål för överläggning eller utredning och som därvid syntts äga resonans i det allmänna rättsmedvetandet utan att hava alldeles underkänts av de närmast intresserade, alltid misstänksamma parterna.

I två hänseenden föreslår motionen blott förtydligande tillägg till medlingslagen i syfte att göra omfattningen av förlikningsmannens befogenhet fullt klar på ett par punkter, där dylikt klarläggande i praktiken visat sig behöfligt. De äro av mera underordnad betydelse och skola här icke närmare beröras.

De mera betydelsefulla nyheter, vartill motionärerna syfta, äro lagbestämmelserna om dels s. k. varseldit, dels opinionsämnd, och dels obligatorisk skiljedom i rättsvister, allt i form av tillägg till 1920 års lagar.

Med varsel förstås, såsom ordet anger, ett tillkännagivande i förväg om arbetsinställansen. Såvål 1911 års förut omformulanda regeringsförslag som socialistyras lagförslag av år 1916 ifrågasatte införande av bestämmelse härom i sammanhang med den vittomfattande lagstiftning, som vid dessa tillfällen föreslogs, som vid dessa tillfällen föreslogs. Motionärerna önska nu en för alla slag av arbetstvister gällande förskrift, att dylikt tillkännagivande skall lämnas minst tio dagar förut. Föreskriftens syfte är naturligt att bereda råddrum för förlikningsförhandlingen, att få förhandlingar under utomstående ledning i gång, innan öppen konflikt utbrutit, och innan parterna intagit en mera oförsonlig stridsställning mot varandra med därav följande svårigheter att komma till tals med dem. I fråga om de särskilt samhällsfarliga arbetskonflikterna, d. v. s. sådana som beröra företag, vilka utföra direkt samhällligt arbete eller representera betydande samhällsintressen, skulle socialstyrelsen tillerkännas befogenhet att i det särskilda fallet utsträcka varseltiden till trettio dagar.

Det skulle enligt förslaget vara uteslutande dylika samhällsfarliga konflikter, rörande vilka den s. k. opinionsämnden efter beslut av socialstyrelsen kunde träda i funktion, sedan det visat sig, att inledd förlikningsförhandling icke lett till resultat. Nämden skulle bestå av tre auktoritativa personer, utsedda av k. m. t. för viss tid. Benämningen opinionsnämnd är så till vida oegentlig, att nämndens uppgift naturligen icke skall vara att fastslå vad »den allmänna opinionen» menar och anser. Den skulle tvärtom, genom ett uttalande om, hur enligt densamma åsikt en pågående tvist rättsvisligen bör lösas, bland annat förhindra uppkomsten eller spridandet av en på måhända felaktig och säkert oftast på ensidiga eller ofullständiga informationer grundad opinion. Den skulle sålunda, långt ifrån att vara ett språkkräv för vad en dylik opinion kräver, i samhällets intresse avgiva ett objekt offstat om tid ledning för de utanför striden stående och med anvisning åt de stridande om den väg, som de böra beträda.

Någon annan direkt rättsverkan skulle icke med ett sådant uttalande vara förbunden, än att det samma — som skulle avgivas inom mycket kort tid, förslagsvis sju dagar — medförde förbud för arbetsinställelse, innan sju dagar förlutit från dess offentliggörande. Syftet härmed är naturligt, att de tvistade skola förmås att under någon kortare tid begrunda de synpunkter, på vilka nämndens yttrande är baserat, och att även den intresserade allmänheten skall hinna sätta sig in i läget, innan det går till öppen konflikt. Det är slutligen att märka, att yttrandet av nämnden icke skulle meddelas eller offentliggöras, såvida icke enighet om deras innehåll uppnås mellan nämndens ledamöter.

Den tredje av de påyrkade lagstiftningsåtgärderna syftar till utsträckt användning av *skiljemanförfarande*. Under det att, såsom nyss nämnts, den centrala skiljemennden enligt 1920 års lag träder i funktion såsom skiljedomstol endast för den händelse, att parterna därom översenkommit, sålunda själva beslutat hänskjuta tvisten till skiljeman, skulle enligt förslaget lagstiftningen taga ytterligare ett steg i syfte att påläga parterna tvång: anlitande av skiljedomstol skulle vara obligatoriskt i vissa fall, nämligen beträffande rättsvister. Fortfarande, likasom enligt 1920 års lag, skulle alltså intressetvister hållas utanför. Om parterna ej själva bestämt annan sammansättning av domstolen, skulle centrala skiljemennden fungera såsom sådan. I försiktighetens intresse och för att mera säkerställa domstolens effektivitet föreslår motionärerna såsom villkor för domstolens ingripande och doms meddelande, att dock *endera* parten sådant påkallat, att förlikningsförhandlingar pågått men visat sig resultatlösa, samt att de tre av k. m. t. utsedda ledamöterna av nämnden äro om beslutet ense.

Skulle vad som sålunda föreslås bliva lag, är det likväl kvar en lång väg till det yttersta målet: obligatorisk skiljedom i alla slag av arbetstvister. Men dock tycks motionen väcka häftigt motstånd — såsom gående alltför långt. Den är, säger man, välmående, men utopisk.

Samtidigt gör man emellertid med styrka gällande, att de föreslagna lagbestämmelserna icke skulle bliva effektiva, detta framför allt därför, att förslaget icke innefattar förskrift om *särskild påföljd* för deras åsidosättande. Motionärerna hava förutsett denna invändning och upptagit den

till skärskådande, särskilt i vad angår varselbegränsningen, vilken i detta avseende nog är mest ömtålig. Men de hava, icke minst av fruktan att gå för långt, ansett riktigtast att åtminstone för närvarande lita sig till det skadeständshot, som enligt gällande rättsgrunder alltid svävar över den rättskränkande partens huvud, men framför allt med den respekt för lag, som dock är utmärkande för svenska folket, när lagen icke står i strid med det allmänna rättsmedvetandet. De mena, att underlåtenhet att ställa sig lagbestämmelserna till efterrättelse skulle i och för sig medföra ett avsevärt faktiskt försvagande av den församliga partens position i arbetstvisten.

För sin upfattning att påföljdsföreskrift icke är behöflig hava de också funnit stöd i den omständigheten, att vi icke i våra lagar sakna exempel på vissa i det allmänna intresse givna lagbestämmelser utan dylik påföljdsföreskrift, och att vi bland annat just i medlingslagen redan hava sådana. Och det kan tilläggas, att till den varselbestämmelse, som upptogs i 1911 års ovan omformulanda lagförslag, icke voro knutna andra påföljdsföreskrifter än som i allt väsentligt kunde härledas direkt ur de allmänna skadeständsreglerna. Av lätt insedda skäl ifrågasattes icke år 1911 och ifrågasattes icke av motionärerna att kriminalisera förmåelse i berörda hänseende, d. v. s. att stadga straffpåföljd för åsidosättande av föreskriften.

Otvivelaktigt kommer motionen att i riksdagen väcka stark opposition. Till ynnande av åtminstone något omedelbart positivt resultat torde medverka den från högerhåll framkomna motionen (av herr Dahl) med hemställan om riksdags skrivelse till k. m. t. angående återupptagande snarast möjligt av den avbrutna utredningen om ytterligare åtgärder till arbetsfredens bevarande, en motion, som sålunda har i viss mån samma syfte som den liberala. Inruddant den senares öde än blir, lär de framförda önskemålen dock till sist tvinga sig fram till förverkligande. Och i allt fall är frågans sociala och nationalekonomiska betydelse så ofantlig, att det för motionärerna kännts som en bjudande plikt att göra vad som göras kan för att komma ett tuppfnjt närmare den eviga arbetsfreden.

Ernst Lyberg.

Världsspråksfrågan
segrade i Första
kammaren.

Denna oväntade utgång fick herr Lindhagens skrivelseförslag med begäran om svenskt initiativ genom hänvändelse till Nationernas förbund om förut-sättningslös internationell utredning rörande ett mellanfolkligt hjälpspråk.

I debatten framhöll lektor Pauli, att vad man ville Sverige skulle begära, vore en förut-sättningslös utredning av hela frågan. För bifall talade även fröken Hesselgren, som framhöll, att det i våra dagar inte bara är de språkbildade som ha andledning att resa i utlandet.

Slutet blev, att borgmästare Lindhagen vann en seger, om än knapp. Med 30 röster mot 38 beslut kammaren att godkänna skrivelsen, vadan frågan går närmast till andra kammaren för eventuell vidare befordran över k. m. t. till folkförbundet.

Lösnummer av

TIDEVARVET

säljes bl. a. av:

STOCKHOLM:

Allmänna Tidningskontoret, Gustaf Adolfs log.
Dagens Nyheter, Filialkontor,
Horsngatan 1 och Stureplan 13.
Stockholms-Tidningens Filialkon-
tor, Horsngatan 30, Odengatan
71 och Kungsholmen 2.
Stockholms Tidningskontor,
Hamngatan 7.
Södra Tidningskontoret, Söder-
malmsgatan 7.

GÖTEBORG:

A.-B. Hartelius Bokhandel.
H. T. Centralen.

ALINGSÅS:

Norell Bokläda.

ARBOGA:

J. O. Lindströms Cigar- och
Tidningsaffär.

BORÅS:

John Wolds Bokhandel.

ESKILSTUNA:

Lars Andersson, Rinnanstorg.
Bernh. Hellström & Co., Nybro-
gatan.
Hjelte & Johansson, Drottninggatan.
Hans. Högland, Nybrogatan.
Alma Johansson, Köpmangatan.
Ida Liljedahl, Köpmangatan.
Alfr. Ström, Drottninggatan.
Rydberg & Rosenkvist, Tunnelga-
tan.

FLEN:

Tekla Lindholms cigarraffär.
Wallin Bokhandel.

NORRKÖPING:

Firma Esping & Lundell.

GÄVLE:

Allmänna Tidningskontoret, L.
Öhrberg.
Centralpappershandeln.
J. E. Hedins Bok- & Tidningsaffär.
Missionsskandinavien, M. Lundahl.

HJO:

Bokhandl. Berill Cederqvist.

HUSKVARNA:

Magnus Rydhelms bokhandel.
G. Gustafssons tidningsexpedition.

JÖNKÖPING:

Axelina Johanssons cigarraffär,
O. Storgatan 2 och Grand Hotel
Elvira Hallins tidningsaffär,
Smedjegatan 8.
M. Erikowitz tidningsaffär, Västra
Storgatan.

KRISTIANSTAD:

Havannamagasinet, Martha Mo-
witz, Ö. Storgatan 16.
Hedvig Serqvists cigarraffär, V.
Storgatan 48.
Asta Perssons cigarraffär, Ö. Storgatan 42.
John O. Svenssons cigarraffär, V.
Storgatan 18.
Hj. Eklövssons cigarraffär, Ö. Storgatan 35.

LANDSKRONA:

J. L. Törnqvist Bokhandel.

LJNKÖPING:

Eken Eatters cigarraffär, Storga-
tan 36.
A. G. Sundqvists cigarraffär,
Hantverkargatan 2.
L. Hallbergers tobaksaffär, Storga-
tan 37.

LUND:

Rud. Jepsens tobaksandel, Klos-
tergatan.
Bokstegen, Grönegatan.
C. V. Lindströms Bokhandel.

MARIEFRED:

Lindmarks Bokhandel.

NYKÖPING:

C. V. Hagströms Tobaksandel.

STRÅNGNÅS:

Storgårdens cigarraffär, O. Gus-
tafsson, Regementsgatan 106.
Gustav Beckmans Tobaksandel,
Hospitalsgatan.
Emy Falks cigarraffär, Träd-
gårdsgatan.
Signe Almgrens cigarraffär, Storga-
tan.

TORSHÄLLA:

Anna Lindskog.

UPPSALA:

Allmänna Tidningskontoret,
Nya Tidningskontoret.

ÖREBRO:

Hj. Rillsman, Drottninggatan 27,
Storgatan 3, Karlstungö 10.
Evelina Rundblad, Drottninggan-
tan 6. S. Järntorgsgatan 1, Järn-
vägs-gatan 2, Kungsgatan 1, Va-
sagatan 3.
Tobaksfirman F. Bergqvist & Co.,
Drottninggatan 5.

ÖSTERSUND:

Engrens Tobaksandel, Prästgatan
23.
Fröken Lydia Du Rietz, Präst-
gatan.

Dessutom i de flesta cigarraffä-
rer över hela Sverige samt genom
Presstryckeri i dess Kiosker.

Medborgarskap med villkor.

Av advokat EVA ANDÉN.

1923 års förslag.

Det är inte alla gånger så lätt att säga B, när man sagt A. Det där B:et blir så ofta i stället ett P, som man sitter efter A, när man tycker man travar för långt i alfabetet med denna första och hänförliga bokstav och vill blanda bort korten, och låta folk tro, att man kommit ändå mycket längre än där man står och stampar. När kvinnorna fick sin rösträtt efter mycket talande från både mäns och kvinnors sida, och äntligen fick sin som det så vackert heter »fulla medborgarrätt», skulle man väl ha trott, att vi också verkligen voro medborgare fullt och helt och icke styckevis och delat med villkor. Man skulle väl ha trott, att när fyra år efter rösträttens genomförande och sedan vi t. o. m. erhållit kvinnliga riksdagsmän den gamla antikerande lagen av år 1894 om förvärvande och förlust av svenskt medborgarskap skulle ersättas med nya lagbestämmelser, kvinnorna skulle betraktas så som självständiga medborgare och oberoende av äktenskapsförvärv och förlora sin medborgarrätt. Så mycket mera, som mellan rösträttens erhållande och 1894 års lags reformering den nya äktenskapslagen antogs med hustruens fulla självständighet och målsmanskapets fullständiga slopande. Men nej! B:et ville icke fram över lagstiftarnas läppar.

NABO sparar 2/3 av arbets-tiden.

Konfirmationsböcker

Livets väg. En bok för konfirmander. Med 21 helsidesillustrationer. 9:te uppl. Häft. 1:-, kart. 1:65; klob. 2:50.

Konfirmationsgåvan. Tankar för de unga, som beredas till sin första nattvardsgång. Av G. L. Törner. Med vignetter av Ingborg Udden. 3:te uppl. Häft. 75 öre, inb. 1:35.

Inför livet. Till de unga i konfirmationsåren. Av svenska präster. M. H. Rodiger av G. L. Törner. Med teckningar av Ingborg Udden. 5:te uppl. Häft. 1:-, kart. 1:65; klob. 2:50.

Mot målet. Maningsord till konfirmander av svenska präster. 3:te uppl. Pris 60 öre.

Vaken! Konfirmationsminne tillägnet den kvinnliga ungdomen. Av K. Lewis Jonsson. Med vign. av E. Jemthe. 3:te uppl. Häft. 65 öre, inb. 1:25.

Varen starkt! Konfirmationsminne tillägnet den manliga ungdomen. Av K. Lewis Jonsson. Med vignetter av E. Jemthe. 4:te uppl. Häft. 65 öre, inb. 1:25.

Alskar du mig? Av W. Rudin. Häft. 1 kr., inb. 1:65.

Vårbyrtyng. Några ord till unga människor av V. Wilhelms. 2:a uppl. Häft. 1:75, inb. 2:50.

I alla boklädar.

J. A. Lindblads Förlag, Uppsala.

"Ända sedan jag gifte mig"

har jag dagligen använt min HUSQVARNA-maskin och den går lika bra nu som när den var ny!

Så lyder många husmännors vittnesord om detta allmogens svenska fabrikat! Varesbit vid nälen undantagen — utföres vid HUSQVARNA-verken.

HUSQVARNA symaskin fördras av de flesta framför alla andra symaskiner.

HUSQVARNA SYMASKINER

Förra året avlämnade k. m:et en proposition i frågan, i vilken den gifte kvinnan fortfarande i vissa viktiga avseenden utan vidare och oberoende av egen vilja eller vetskap fick som bihang följa med sin man i hans olika medborgarrättsliga transformationer. En svensk kvinna, som gifte sig med en utländsk medborgare och genom giftermålet förvärvade mannens medborgarskap, skulle alltså enligt förslaget gå sitt svenska medborgarskap förlustigt allennast om hon vid giftermålets ingående hade eller senare toge sitt hemvist i mannens hemland. Inom parentes kan omtännas, att Fredrika Bremerförbundets styrelse i sina dessförinnan uttalade önskin, framställt i skrivelse till regeringen, varit så blygsamt moderat att endast yrka, att det en svensk kvinna, som gifte sig med en utlänning skulle, även om hon genom äktenskapsförvärvade annat medborgarskap, behålla sitt svenska medborgarskap allennast så länge hon kvarbode i Sverige.

En utländsk kvinna, som gifte sig med en svensk medborgare, skulle fortfarande alltid genom giftermålet förvärva svenskt medborgarskap. Och dock hade lagrådet, som yttrat sig över k. m:ts förslag, påpekat, att ur förslaget helt skulle utgå bestämmelsen om att utländsk kvinna, som gifte sig med svensk man, skulle genom giftermålet förvärva svenskt medborgarskap. Lagrådets flesta ledamöter hade för övrigt icke på endast denna punkt uttalat avvikande mening utan över huvud taget uttalat sig för principen om den gifte kvinnans oberoende av mannen i medborgarrättsligt avseende. Och i riksdagen uttalades från de mest skilda och oväntade håll samma uppfattning, som den lagrådet gjort sig till tolk för. En kvinnlig ledamot av andra kammaren preciserade sina önskemål beträffande en ny medborgarrättslag sålunda, att den principen måtte bli grundläggande, att giftermål i och för sig icke har någon verkan i avseende på medborgarskap, men att viss liftnad borde beredas dels för utländsk man, som gifte sig med svensk kvinna, dels för utländsk kvinna, som gifte sig med svensk man, att under vissa betingelser erhålla svenskt medborgarskap, dels för svensk medborgare, män såväl som kvinna, som ingår äktenskap med utländsk medborgare, att under vissa villkor kunna lösas från sitt svenska medborgarskap.

Samarbete mellan de nordiska länderna.

Sedan detta lagförslag föll vid 1923 års riksdag har utredningsarbete pågått i samarbete med

NABO rensör allt, skadar intet.

MÖBLER

i olika modeller och träslag.

Billiga priser.

Egna snickeri- och tapetserverkestäder

Björks Möbelfabrik
Gamla Brogatan 30, Stockholm.
Telefon 88 41.

norska och danska delegerade. Det kan kanske förtjina antecknas, att vid de förhandlingar som förts från norsk sida deltagit även en kvinna, nämligen byråchefen i det norska justitiedepartementet Nanna Meyer. I de tre länderna ha nu samtidigt framlagts nya förslag till medborgarrättslag, på det hela taget överensstämmande med varandra, och proposition i ämnet har avläts såväl till norske stortinget som danska riksdagen.

Det svenska förslaget skiljer sig icke mycket från förslaget från 1923. Kvinnornas medborgarrätt är fortfarande vad den gifte kvinnan beträffar i vissa avseenden villkorad av giftermålet och mannen. En svensk kvinna, som gifte sig med en utländsk medborgare och genom giftermålet förvärvade mannens medborgarskap (om hon gör det beror ju på lagen i mannens hemland), skall alltså gå sitt svenska medborgarskap förlustigt. — allennast, som förslaget säger, — om hon antingen vid giftermålets ingående redan har eller ock senare taget sitt hemvist i mannens hemland.

Utländsk kvinna, som ingår äktenskap med svensk man förvärvar enligt förslaget genom äktenskapet svenskt medborgarskap, även om hon aldrig kommer till vårt land eller kan svenska och oberoende om hon är ledamot av det engelska parlamentet eller byråchef i norska justitiedepartementet. Det kan ju vara en åra för vårt land i så fall, men det skulle väl kännas så lagom årofullt för henne såsom kolli betraktad och svårigen skulle väl fjällarnas språk i vår medborgarlager bli begripligt för henne.

Sammanställar man nu senast refererade bestämmelser framgår av dem, att en norska, som gifte sig med en svensk och bosätter sig här, icke, då nu det norska förslaget har motsvarande bestämmelser som det svenska, kan behålla sitt norska medborgarskap utan pömt måste bli svenskt!

Man har tummat litet på principen för det fall att utländsk man under äktenskapet förvärvar svenskt medborgarskap. I vissa fall fordras, att hustrun har eller sedermera tager hemvist här i riket för att hon skall förlora sitt förra medborgarskap. Har mannen blivit svensk medborgare genom s. k. naturalisation, d. v. s. efter ansökan hos konungen, medför detta såsom regel, att hustrun även blir svensk medborgare, oberoende av om hon härnär eller ej hemvist. Hustrun skall, där ej särskilda fall föranleda annat, beredas tillfälle att i ärendet avgiva yttrande. Men har icke en för sin egen del och person och mycket mindre för sina barn någon vetorätt.

Föregångslandet.

I detta sammanhang må anmärkas, att i Förenata Staterna genom lag av den 22 september 1922 genomförts den regeln, att en ut-

NABO, det självverkande tvättämnet med bensin.

Det ligger i Edert eget intresse att göra inköpen i Konsumtionsföreningen Stockholm

ländsk kvinna, som gifte sig med en amerikansk medborgare eller vars man förvärvar amerikanskt medborgarskap, icke utan vidare härigenom blir amerikansk medborgare. Hon måste själv söka sådant medborgarskap, varvid för henne vissa lättnader i de för naturalisation gällande reglerna äro givna. Alltså här en tillämpning av de principer, som den kvinnliga riksdagsmannen förra året framlade i andra kammaren. En svensk kvinna, som gifte sig med en amerikansk medborgare förvärvar alltså icke amerikanskt medborgarskap även om hon bosätter sig i Amerika. Och enligt svenska förslaget kommer hon icke heller, eftersom hon icke genom giftermålet förvärvar annat medborgarskap, att förlora sitt svenska. Alltså ett äkta par med olika nationaliteter och det är ändå U. S. A. som ställt till med en sådan förbistring i familjelivet och rubbat på den äktenskapliga enheten i medborgaravseende.

Trots att justitieministern i sin motivering förklarar: »Jag vill i sådant avseende ej närmare ingå på betydelsen av enhetlighet i medborgarskapsförhållande de olika familjemedlemmarna emellan. Fördelarna härav (rätt för makar samt för föräldrar och barn att vistas i samma land, rätt för makar att erhålla gemensamt pass o. s. v.), torde ligga i så öppen dag, att de ej behöva närmare framhållas.» Nog skulle väl den kvinnliga engelska parlamentsledamoten och den norska byråchefen kunna resa på egna pass och inte skulle de väl bli utvisade. Och den enhetligheten förutsätts i rätten för en utländsk kvinna, som gifte sig med en svensk man, att erhålla svenskt medborgarskap, kan väl i vissa fall också medföra nackdelar för staten, då därigenom utan någon som helst kontroll såsom svenska medborgare komma att upptagas kvinnor inte på grund av k. m:ts prövning, som då det gäller män, utan efter prövning av enskild man, som uppfyllet förutsättningarna att få ingå äktenskap. K. m:ts förslår fortfarande sig självt desavouera, när det gäller de utländska kvinnorna, av vilken giftasvuxen och giftaslysten yngling som helst.

Zebnan är ett randigt djur, ränderna gå aldrig ur. Även om man tvålar aldrig så mycket. Den gifte kvinna som lagstiftningsobjekt har hittills aldrig undgått sitt öde att bli randad och rutad av de gamla slavgäro- och målsmanssynpunkterna, mera kultiverat uttryckt; skydds- och enhetlighets-synpunkterna.

Det är en analfabetisk ståndpunkt att inte kunna säga B, när man sagt A, även när det gäller lagstiftare.

Eva Andén.

BREVLÅDA.

Fru Elin Wagner vistas i. n. utomlands, varför för alla medlemmar, som röra Tidvarvet, torde sändas till redaktionen i Stockholm.

Algas torde utgiva adress, om de insända bidragen önskas åter. De kunna troligen icke att användas för Tidvarvet.

M. B., J. J., M. P., M. T. G. m. fl. tackas hjärtligt för de vänliga brev redaktionen fått mottaga.

NABO är i bruket billigast.

Det ligger i Edert eget intresse att göra inköpen i Konsumtionsföreningen Stockholm

MÖTESPLATSEN

RÖNNBEY FÖRENING AV FRISINNADE KVINNOR

bildades den 1 mars efter föredrag av fröken Elba Holgersson. Till sammankallande medlem valdes fröken Clara Käck. Det livaktiga och framtägande Bickingsförbundet har nu o lök föredrag.

FRISINNADE KVINNOR I STOCKHOLM

hade torsdagen den 20 mars möte å Publicistklubbs lokal under doktor Andrea Svedbergs ordförandeskap. Anslutningen till mötet var så stor att mötet ej ens kommo in i salen och angränsningsrum. Fru Elin Wagner höll föredrag om Händelsernas språk. I den därpå följande diskussionen, som rörde sig om vår ställning till försvarsfrågan, gjordes betydande inlägg av riksdagsledamöterna A. Pers, A. Wikström och N. Edén. Av föreningens medlemmar yttrade sig d: r Svedberg, d: r Ada Nilsson, advokat Eva Andén m. fl. Efter mötet var samkväm anordnad.

FRISINNADE KVINNORS KRISTIANSTAD

första klubbfört för året var synnerligen talrikt besök. Flera nya medlemmar ingingo i klubben. Sedan en del föreningsangelägenheter och skrivelser från Riksförbundet behandlats, redogjorde ordföranden, fru Elsa Nordlund, för en del av de kvinnliga riksdagsledamöternas motiver och deras öden i riksdagen. Klubben uttalade sitt djupa beklagande över avslaget på motionerna angående Landskonanslag och utredningen om bättre vård åt barnslagsvården.

Klubben beslöt att instämna i det brev på behörighetens kraftträdande den 1 juli 1924, vilket framförs i motion av fröknarna Hesselgren och Tamn.

Rektor Ellen Widenberg höll ett med stort intresse mottaget föredrag om dels konungamaktens och dels riksdagens olika ställningar under århundradena och dessa makters inbördes förhållande till varandra fram till 1809 års regeringsform och 1866 års riksdagsordning. Det synnerligen värdefulla och intressanta föredraget applåderades livligt.

FRISINNADE KVINNOR I KARLSHAMN

höll sammanträde under fröken Olga Herrins ordförandeskap. Ansvarsbearbetelserna föredrogs och ansvarsberätteljes blevjades. Till styrelse omvaldes fröken Olga Herrin, ordf., fru Jenny Jacobson vice ordf., fru Ingrid Carlsson, kassör, samt övrig styrelse fruarna Frida Petersen och Ottilia Ljungquist. Till styrelseupplettar valdes fruarna Gerda Månsson och Andrea Svensson. Revisorer blevo fruarna Andrea Svensson och Gerda Sjögren.

STOCKHOLMS LÄNSFÖRBUND AV FRISINNADE KVINNOR

håller sitt årsmöte i Saltsjöbaden söndagen den 30 mars kl. 11,30 f. m. Efter förhandlingarna kommer föredrag att hållas av d: r Ada Nilsson över ämnet Samhällets mödravård: Vad menas med en målmedveten befolkningspolitik?

SAMHALLSKURSERNA I GÄVLE

den 23-25 mars försiggången enligt förut meddelat program. Föredragen rötte livligt anslutning och ett i samband med kursen anordnat festligt samkväm å Strömdalen var välrikt besök.

Prova NABO en gång blott för att själv skaffa Eder en övertygelse.

Nyckeln till hälsa

är att rensa magen och tarmarna från osunda rester, utsliva urusliga från kroppen samt upprätta blodet, därmed avlägsna själva orsaken till illamående och sjukdomar.

En luskur Frukt-Salt-Samarin är härjoll synnerligen välgörande. Magtryk och Huvudvärk försvinna. Värk i kroppen, Reumatism och Nervanritor skingras. Hälsa, krafter och Välmående återvinnas.

Frukt-Salt-Samarin verkar välgörande på hela organismen och omedelbart upprättande. Pris per burk kr. 2:50. Erhålles på postorder hos Cederroths Tokiska Fabrik, Sthlm. (Saljes i Apotek, Droeg, Kemikalie- & Färghandel m. fl.)

ANMÄRKNINGAR

AV
K. J.

Universalspråket.

Gösta Berling. Förstklassigt barnomsminne, ljuvt uppskakan- de än i dag. Bortåt hundra år måste ha förunnit sedan det första mötets sötna, och vi har bägge glidit ut ur denna världen, Gösta och jag.

Den tiden, och den tiden, fanns ett nätt litet veckoblad som spred måttfull nöje och varsam världskunskap i landsortens ungefärlusen hem, och om än ingen nulevande tror mig vill jag dock vittna att denna rörande publikation var fylld av pur bokstavstext, blott sparsamt vanpyrdd med reproduktioner. Tidsningen hette så vackert Idun, och jag undrar hur det gick med den.

Detta flärdlösa blad, som på gammaldagsvis adresserade sig till en likskunnig allmänhet, greps ett slag av gudomlig yrsel, sprängde alla konventionens fjättrar och slungade in i Sveriges familjekretsar den övermodigaste diktarbarvad — en romantisk eldsåda med sköna purprade och blåa lågor. Unga och gamla själar flammade upp med samma, och småningom sågs en hel sur nation tänd i brand.

Ja det här är sagor, när hände väl sådant i mannaminne? Det släkte vi känner afficiers inte av en trycksak, frånsett världskrigs-telegram, försvarspropositioner och realisationsannonser. Eggelser som dessa hetsar dess inbillning till sjöandade och hejdlös verksamhet, men annars är det mot ingen djävulens och världens invit så effektivt stålsett som mot Gutenbergs svarta konst. I denna hastigt utvecklade karaktärsstyrka har man tvivelsutan att hälsa det första tecknet till mänsklighetens begynnande mogna.

Det förefaller mig själv fantastisk, men faktum är att jag personligen har känt den sista som

kunde gråta över en roman. Det var min svärmiska och spirituella vän Anna Hamilton Geete, den sista brevkonstnären tillika: hon bekände för mig — med ett leende som var modernt — att hon på detta klassiska manier hade hedrat Pennskaftet, liksom Agnes Geijer i tiden hade offrat åt George Sand, Fredrika Bremer och Bulwer. Ingen vällust övergår tårarnas, och det skall räknas till vår samtids stråva dykard att den blänk nekare sig dessa lättåtkomliga litteraturorgier. Eller skriva det inte längre romaner att gråta åt!

Romaner skrivs i alla händelser än i dag, men för morgondagen ges ingen säkerhet. En så omständlig affär som detta ålderdomliga hantverk bör inte länge kunna upprätthålla sin svagt motiverade existens. Dess plats i den våldsamt uppsvullda julmarknaden kan ledigt fyllas av tidsenliga genreindustriartiklar, och den allt otåligare livsrytmen skall svepa författarna bort från detta knäp som ingenting annat betyder än förarbeten och studier till deras egentliga uppgift: scenarion. I begynnelsen var ordet och vid änden står filmen.

Detta är ett gigantiskt framsteg, och där har borgmästaren sitt universalspråk, redan triumferande över all världen och ingenting att motionera om. Endast för en minoritet av blinda och likskunniga tarvas andra tungomål.

En österrikiska påsted en gång att Gösta Berlings saga tog sig konstigt ut på tyska. »Man kan inte översätta vers», förklarade jag. Något förvånat: »Å ja, är den skriven på vers?» — »Ja visst.»

Och nu bär ryktet till mig att detta oerhörda poem har tolkats

Kanonerna i sängkammaren.

Inom en sluten förening diskuterades nyligen vår härodningssåga. De närvarande voro alla fredsänner, därför blev diskussionen så långvarig. Ty om de, som bestämt vägra att räkna med krigen som ett led i sitt lands politik, så mot dem, som lugnt ta med kriget som en möjlighet i sina fosterländska framtidsplaner, då ha dessa parter helt litet att säga varandra. Krigets fiender däremot, som inbörles oro emne om sättet att bekämpa det, kunna hålla på och tala hur länge som helst.

Här kom diskussionen in så mellan två läger. I det ena voro församlade de, som föpt linan ut ända fram till att yrka på avrustning, såsom den enda åtgärd som är radikal nog att möta ögonblickets fruktansvärta allvariga situation. I det andra de, som bedöma läget mera optimistiskt och tro, att vi ha tid på oss att gå en långsam väg genom mindre och mindre härr fram till avspjuning och fred. På denna senare sida, och det var dess styrke, befundo sig några personer, som fått under de senaste decennierna göra en beständ politiskt insats för fredens bevarande i kritiska ögonblick åt Sverige.

Båda parterna betraktade varandra som våghalsiga utopister, som icke räknade med verkligheten.

till ovannämnda esperanto och i sådant skick gör häftigt lyckas hos en generation vars uppfostran och anlag har förmenat den att stifta bekantskap med originalet. Har man något att förevita denna generation, inte är det intelligenssnobberi: de välkändaste liksom de andligen förnämligaste individerna sitter ödmjukt framför de av osynliga händer vända bladen i Biblias pauperum.

Ett hembiträde sade sig åtrå denna konstfröjd huvudsakligen därför att titelhjälten ageras av Hans Larsson. Upplysningen förbluffade mig en sekund, men ej längre, ty varför inte, tänkte jag, varför inte filosoferna till filmen? Jag skönjer ingen annan framtid för dem.

Självt har jag dock mycket att övervinna och lära innan jag mognar att se Gösta och majorskan projicera på ett lakan.

Avrustningsgruppen såg i de politiskt trånade och förfarna lätt gräspåniga drömmare, som ut från minnen av en förgången tid bedömde framtiden och trodde att Sveriges öde kunde mötas med samma måttstock och mötas med samma försvarsmedel nu som för tjugo år sedan.

De andra sågo på avrustarna som oerfarna teoretiker, drivande utan fäste, emedan de lösgjort sig själva från sammanhanget med vår historia och med den djupt rotade mänskliga instinkten att värja sig och kämpa mot förtryck.

Stundom kunna diskussioner föras så, att där en replik slår ned, där nästa talare upp den och för den än ett stycke närmare målet.

Men vid denna försvarsdiskussion hängde löste det ena inlågigt samman med det andra. Det som sådes steg bara upp här och där som bubblor ur det utsädda, ur andra, motivbildande själsskikt. Det var detta som gav diskussionen dess utbyte, som gav den dess tunna inslag av passion, som förlånade atmosfären en smula skänkning — icke mycken.

Egentligen borde kvällen blivit mycket mer sensationell. Eftersom avrustarna tydligen voro i mindretal, borde de ha blivit utflyttade av motståndarna. Ty ha de icke rätt, så ha de alldeles oerhört orätt och böra oskadliggöras redan i sin linda. Framför allt av denna fredsännerns, vilka de då hämsa.

Men hur svårt är det icke att få fram en så klar situation, att man kan börja rättvisligen lyfta ut varandra i denna värld. Där suto de två grupperna, båda kända av avståndet mellan sig och dock med samma önskan inmer, suto där med varandras känslor, vilka de icke igenkände i den främmande, beynnerliga formuleringen. Den ena gruppen, åregirig i Sveriges vägnar, ville fortsätta Sveriges historiska linje genom att upprätthålla ett litet neutralt försvar, som de andra i sin sida betraktade som teaterdekorationer; vilka icke verka övertygande på andra än — märkvärdigt nog — dekorationsmåtlarna.

Avrustningsgruppen menade att ingen annan handling kan värdigt motsvara det Blåa svenska folket överhuvudt i form där att kasta sig över stora övermåttliga uppgifter än avrustningens stolta och hjältemodiga handling, vidjånade till den moraliska styrkans kraft.

Kriget, eller litet oss säga det vägnade försvaret, är fortfarande uttryck för den mänskliga instinkten att försvara familjen — det var en manlig ståndpunkt, som framfördes flärdigt under diskussionen och säkerligen också godtofs av flertalet av de närvarande kvinnorna, som kände en viss instinktiv trygghet under den. Andra kvinnor tänkte samtidigt att: ja, denna instinkt kan bli ett medel till räddning om, innan det är försent, verklighetssupplättningen hinna tåra sig ner till beskyddarinstinkten och meddela den, att den måste omkasta sig på en passionerad fredsvisa, så passionerat till och med, att den, om det ytterst skulle fördras, vägar riskera den egna mindre familjenheten för det helas skull.

Det var vid slutet av diskussionen, som den replik fälles, som står som rubrik över dessa rader.

— Även om jag vill försvara hustru och barn, såde en av de närvarande männen, så kan jag ju inte ha kanoner i sängkammaren.

Därmed var i ett konkret exempel fångat det orimliga i en situation.

Sedan försvarsberedskapen icke längre kan placeras i hemmet, är mannen avkuren från sin försvarsvilljas naturliga plattform och kraftfulla, och han kan inte fylla sin uppgift.

Den moderne mannen kan inte längre försvara hustru och barn, hem och härd, däremot besitter han utomordentliga möjligheter att i samarbete med sin fiende — en olycklig i samma läge — i grund försöra dem.

Devinex.

MIA LECHE.

KATHERINE MANSFIELD.

II.

En uppsluppen, befriande humor finner man sällan hos Katherine Mansfield — den festliga historien »Sänglekionen» är därför tämligen ensam i hennes produktion. Hur lyser den inte av kvickhet, av sprudlande tjuvpojkskhumor! En sånglärarinna har, omedelbart före lektionens början, fått ett brev där hennes fästman slår upp förløyningen. Hennes sorg och harm tar sig utlopp i att hon vid sängövningen försätter sina elever i ett tillstånd av hysterisk sinnestörrelse. Den dramatiskt utförda klagosing hon avfordrar dem interfolieras av att hon i tyshet rekapitulerar den svekfulla mannens beteende: ännu i förra brevet hade han skrivit att han ämnade köpa ett parapllystill till deras gemensamma bo och nu slog han upp! Lektionen avbrytes av att hon inkallas till föreståndarin-

nan för att mottaga ett telegram, som innehåller orden: »Fäst intet avseende vid brev, måste ha varit tokgig, har köpt parapllystället.» På hoppets, kärlekens och glädjens vingar ilar hon in i sin klass, vänder ett blad i sänghäftet och låter eleverna instämna med henne i en triumferande glädjesång. Emellertid — allt detta är relativt enkelt hopkommet om man jämför det med hur högt Katherine Mansfield kan nå, när hon ger sitt alla bästa. Berättelser sådana som »Maringe å la mode» — en i sin lätt ironiska ton hjärtslitande skildring av en mans äktenskapliga martyrium — »Mannen utan temperament», och »Främlingen» beteckna höjdpunkterna av hennes förmåga att få in ett stort innehåll i en liten rän. Dessa historier äro romaner, det är endast en till det virtuösmässiga

ga uppdriven teknik, som kunnat pressa ihop dem på ett tiotal gläsna sidor. »Främlingen», en historia där ett skenbart lyckligt äktenskaps inre disharmoni framgår ur skildringen av hur en man hämtar sin hustru vid en Amerika-båt, kan framhållas som ett skolexempel på hur långt man kan nå med de enklaste tänkbara medel!

I de alla sista berättelserna har man en viss känning av den mysticism, som spelat så stor roll i den engelska litteraturen efter kriget. Starkast framträder detta i »En gift mans historia», »Sex år efteråt», och den egendomliga, flydesuffullt berättade »The Fly», där författarinnan med stark effekt begagnar sig på ett symboliskt framställningssätt, som eljest är henne främmande.

»Flugan» är en av Katherine Mansfields sista berättelser. Den är helt kort, den handlar om en man som sitter i allsköns ro på sitt kontor och arbetar när han blir störd av en gammal bekant, som inte har något särskilt ärendet utan bara kommer in för att prata. Denne berättar om en re-

Vänner av gott Kaffe!

Anmoda Eder leverantör av kaffe att expediera Eder av

Triangelns rostade kaffeblandningar,

som säljes över hela landet betydligt mera än någon annat

Triangelns utställningskaffe

i 1/2 kgs kartonger är marknadens billigaste kaffe i förhållande till kvaliteten.

Förenade Kaffeimportörers Rosteri A.B. Triangeln GÖTEBORG.

sa som hans dottrar gjort i Belgien, talar om olika platser och hotellpriser och nämner i förbigående hur de sökt upp sin i kriget stupade brors grav och hur de funnit ut denna var belägen alldeles bredvid den grav där den förstnämnde mannens ende son vilade. När den pratvilde gubben gått, sitter den andre vid skrivbordet försänkt i djupa tankar. Ovarsamma händer ha rört vid det, som ingen förut vägnat röra vid — sorgen, som han av självbevaredrift trängt åt sidan, tvingar sig åter fram i hela sin ursprungliga desperation och förbittring. Medan han sitter där och stirrar på sonens porträtt går en fluga över läskpapperet. Utan att tänka på vad han gör tar han sin reservoippena och stänker en droppe bläck på henne. Han ser hur flugan skakar på sig, kümpar och arbetar för att befria sig från bläcket. Det lyckas till slut, faran är överstånden, hon bereder sig åter att lyfta vingarna. Då stänker mannen ånyo en droppe bläck ur pennan, och nu tycks allt hopp vara ute. Men efter några ögonblicks bedövning börjar flugan

äter med matta rörelser flaxa med vingarna och torks sig med frambenen över huvudet. Efter stora ansträngningar övervinnet hennes lust att leva ännu en gång döden, men då kommer den tredje bläckdroppen, obarmhärtig och ofrånkomlig. Flugan rör sig icke längre, hon sträcker bara hjälplöst ut benen och ligger där död på läskpapperet.

Så som Katherine Mansfield berättar denna historia är det nästan som om man vore med om ett mord. Och ändå är det som sker ju ingenting annat än det som efter mänskliga begrepp anses vara det oskyldigaste bland brott, nämligen att göra en fluga förnär! Var finns gränsen mellan stort och smått — det öde som drabbar en älskad son på ett slagfält, drabbar det inte lika blint och meningslöst som den stora hand, som tanklöst leker med en flugas liv på ett läskpapper?

Det egendomliga ligger inte i att få en sådan idéassociation, det originella är att kunna utnyttja den litterärt så, som Katherine Mansfield gör. Andra författare göra drömmar eller allegorier av såda-

En nydanare på världsteatern.

LUIGI PIRANDELLO,

författaren till "Sex personer".

Namnet på hans mest berömda drama har i dagligt tal förkortats, dess fullständiga titel är »Sex personer sökande en författare».

Stycket hade stormiga öden, innan det vann sin nuvarande popularitet. Det gavs först i författarens hemland Italien, där det blev anledning till verkliga små upplopp. Åskådarna delade sig i två fiendliga läger, som under mellanakterna måste hållas åtskilda av polis. Demonstrationer störde upphörligt spelet. Författaren följdes av hopar på ända till 6-700 personer, som med hotfulla tillrop läto honom förstå, att han satt deras nerver i en obehaglig vibrering. Men han hade också entusiastiska anhängare. Efter premiären i Rom utkämpades tre dueller mellan oljätänkande åskådare av den djärva pjäsen. Den chokerade inte bara till innehåll utan också genom sin nya teknik. Den uppfattades av många som en hädelse mot god tradition på tilljan.

När ridån går upp ser man en direktör på en teater just i färd med att ge anvisningar åt sina skådespelare. Då inträde de sex personerna, en familj bestående av far, mor och fyra barn, varav

de två äro vuxna. De anhålla, att direktören skall göra ett drama av deras historia. Efter åtskillig övertalning går han in därpå. De berättar, att de förgäves sökt en författare, som kunde tolka deras öden i hela deras intensitet, nu är skådespelarna deras enda hopp.

Men även skådespelarna bli dem en missräkning, de arrangerar deras olycker för scenen, avtrubba, försköna och förfälska dem. Familjen vill bli återgiven med sanningens hela fasaväckande realitet. Direktören ser till slut ingen annan utväg, än att de sex personerna få spela sig själva. De gå med hänförelse till verket, äntligen skall världen få lära känna det oerhörda, som är deras liv. Undan för undan kommer så den ena episoden efter den andra i dagen. Konflikterna i den hårt prövade familjens existens strägas till den mest skakande tragik. Det hemskaste momentet erbjuder den unga flickans historia. För att rädda sin mor och de små syskonen från svältöden, har hon sökt och fått arbete på ett modedagasin, men betalningen förslår inte på långa vägar. Fadern är under tiden skild från de sina, ty modern hade övergivit honom för att följa en älskare, som i sin tur övergivit henne. Agarinnan till modedagasin, som till binäring har ett »mison-de-passe», råder den unga flickan att där skaffa sig den nödvändiga extra förtjänsten. Först när modern, blir allvarligt sjuk, följer dottern, efter svåra sjalskval, rådet. Den första hon möter i försörjningen är — sin far. De känna igen varandra och stå som förstenede av sorg och förtvifvan.

Direktören vill ej godtaga scenen, den skulle stöta publiken, men familjen ropar indignerad, att det som hänt dem får inte förtigas, och att deras fäsur upprepas alla dagar med tusenden deras likar. Det måste komma ljus över livet. Familjen har en egenartad kraft, den är säker på sig själv. Direktören är också säker på sig, men av vana, inte av övertygelse, det blir därför han som i allt får

ge vika för den mera trosvissa parten.

Trots en djup känsla är stycket alldeles osentimentalt, det är hårt och kallt som järnet i ett gammalt romarsvärd.

Komedien »Hederns vällust», som även nått stor berömmelse, ironiserar med lysande kvickhet över det modäna hedersbegreppet. En ung förnäm dam skall få ett barn med sin älskare, som är gift. Skilsmässa existerar ej i Italien, skandalen måste undvikas genom att en make blir uppspårad, som kan övertaga faderskapet och rädda de båda familjernas heder. Sedan hoppas man kunna lämpligen exportera räddningen till Sydamerika, varefter de båda älskande kunna fortsätta sin tryggade lycka. Allt går till en början efter beräkning. I andra akten återfinner man de nygifta, strax innan dopet av barnet skall gå av stapeln. Dialogerna mellan den verkliga och den nominella fadern äro måsterligt originella. Den senare avslöjar sig som den ende överligns personen i hela samspelet, han tar hedern på allvar, den är hans ideal, hans vällust, ty han älskar den unga dammen, det är därför han gift sig med henne, han lever för att vara henne och barnet till nytta. Överflödigt att tillägga, att han vinner henne fullständigt.

Med Pirandello har Italien fått en dramatik, som väckt häpnad och beundran i Europa och Amerika.

Det är nu sex år sedan han begynte skriva för teatern — han var då över femtio — men på denna korta tid har han ovanligt segrande gått över Rubicon, på väg utåt! Förut hade han bakom sig ett trettioårigt författarskap av skönlitteratur utelutande avsedd för läsning. Kritiken i världsbladen analyserar för närvarande, hur det kommer sig, att hans dramatik gjort sig så mycket kraftigare gällande än hans noveller, som dock ofta äro glänsande, och på det hela taget till idéer och karaktär identiska med hans teaterstycken. Frågan har besvarats med att Pirandello till teatern bringade den förnyelse, som just nu behöves, under det att andra områden för skönlitteratur av förmånen av ständigt pånyttfödelse och ej så som teatern lida av

Bemärkta personligheters ord om Jamaica-bananer.

BENJAMIN DISRAELI

»Det härligaste i världen är en banan»,

sade den brittiska statsmannen Benjamin Disraeli (lord Beaconsfield). Han är inte ensam om detta omdöme. Bananens slärlighets består inte bara där att den är välsmakande. Den är även hälsoosam och färdas i allt större utsträckning av våra läkare. Ett villkor är, att den är mogen, och detta villkor fylles alltid av Jamaica-bananer, som äro frukt och mat på samma gång.

(Ser. I. Nr 7.)

stagnationens faror. Redan är antalet av hans stycken legio och han spelat oavbrutet. Det är med djurv hand han skildrar den mänskliga nöden; pennan är också sympatiskt hederlig, även när det gäller kvinnans elände.

Vid läsningen av hans dramatik kan man möjligen undra, om det filosofierande, som stundom kommer fram, verkar tyngande från scenen. Vid åskådandet, eller vid recitering — så som i Stockholm av den talangfulla konferenciären fröken Yvonne Bimbenet — tar sig så bör den dramatiska livfullheten över tag över den intellektuella barlasten, vilket förklarar framgången. Pirandello besöker för närva-

rande Förenta staterna. När han reste, blev han uppkallad till Mussolini, som stödde är mån om den nationella konstens alla grenar, och särskilt söker stimulera press, kritik och allmänhet att taga värd om den italienska teatern. Mussolini ville ge honom sin välsignelse för att därmed öka hans prestige i det stora landet i väster. Ett vackert och efterföljansvärt exempel för de mäktige i alla länder. Men Mussolinis välsignelse skulle ej mycket hjälpa, om ej Pirandello hade som inom sig — sitt eget smilts välsignelse.

Ny flickskola av ny typ.

Adr. Eriksbergsg. 15, Stockholm.

Program:

»Koncentrationsläsning» kursvis, arbetstid 9-2, läxläsningen inberäknad i skoltiden.

Prospekt lämnas, anmälningar mottagas tisdagar, onsdagar, fredagar kl. 3.30-4.30 e. m., Eriksbergsgatan 13 IV tr., tel. Norr 241 98, av

Ester Edelstam,
läsarinna.

na hagskott — vem minns inte den ohyggliga drömmen om den pinade hästen hos Dostojevski! — men för Katherine Mansfield utformar sig symbolen till ett stycke vardagsliv på ett affärskontor, ja, det hela är så vardagligt, att berättelsen slutar med att mannen vid skrivbordet ringer på en vaktmästare för att få ett nytt läskpapper, och när han fått det minns han inte längre varken det deprimerande besöket eller den underliga leken med flugan.

Det finns ännu ingen tillgänglig källa för att få veta något om Katherine Mansfields liv. I höst kommer det ut en bok om henne, men tillsvärdare har hon bara några rader i »Who is who». Hennes man, den framstående journalisten och kritiken John Middleton Murray har i ett brev meddelat mig några upplysningar av intresse. Katherine Mansfield, vars rätta namn är Cathleen Beauchamp, föddes år 1888. Hon var dotter till Sir Harold Beauchamp och tillhörde en familj som hade varit bosatt i Australien och Nya Zeeland i tre generationer. Stör-

re delen av hennes barndom flöt i en liten by, där hennes enda umgänge bestod av tvätterskans döttrar och mjölkbudets söner. Sitt första litterära pris fick hon i första folkskola vid 9 års ålder, då hon skrev en berättelse som handlade om en sjöress. Och hon var inte mer än 9 år, när hon fick sin första berättelse intagen i en tidning.

Vid 13 års ålder kom hon till en skola i London, där hon stannade tills hon var 18. Liksom de flesta unga människor av denna generation betraktade hon Oscar Wilde och hans skola som begynnelsen till en era av intellektuell och litterär frihet. Men under denna tid var det inte litteraturen utan musiken som i främsta rummet fängslade hennes intresse. Hon blev efter kort tid en verkligt framstående violinist.

När hon återvände till Nya Zeeland var det mot sin egen vilja, och hon tillbragte två år som en rebell mot den avlägsna provinnsbyns tvång, ensamhet och andliga isolering. Sedan utverkade hon sina föräldrars tillåtelse att ännu en gång komma till London,

som tycktes henne vara centrum för allt konstnärligt och intellektuellt liv. Under denna tid utförde hon olikartade och krävande partier på konserter och operaföreställningar. Slutligen gick det dock upp för henne själv liksom för redaktören för tidskriften »The New Age» att det var litteraturen och inte musiken, som var hennes verkliga fält. Från 1909 till 1911 var hon fast medarbetare i denna tidskrift.

År 1911 träffade hon sin blivande man, John Middleton Murray, och blev först medarbetare och sedan medredaktör i hans tidskrift »Rhythm». De berättelser som hon under loppet av två år skrev i denna tidskrift ha ännu ej kommit ut i bokform. De lära vara hållna i en utpräglat realistisk stil, som fullständigt skiljer sig från hennes senare skrivsätt. Kriget blev för henne en fruktansvärd psykisk chock. Liksom för många andra författare åstadkom det ett fullständigt kaos i hennes tankeliv. När man läser sådana berättelser som »Flugan» och »Sex år efteråt» anar man också huru djupa märken kriget satt i hennes

själ. En bror som stupade i Belgien, gav hennes sorg över kriget en rönt personlig inriktning.

Kort före denne hennes älskingsbrors död, när han just kommit från Nya Zeeland till England för att delta i kriget, voro de båda syskonen dagligen och stundligen tillsammans och under denna samvaro gingo deras tankar tillbaka till den gemensamma barndomen. Katherine Mansfield flydde undan nuet till denna tid, som tycktes henne oberörd och oskärad av den mekaniserade civilisation, som kulminerade i världskriget. Syskonen hjälptes åt att återuppliva barndomsminnena i den avlägsna byn i Nya Zeeland, där de vuxit upp. Det första resultatet av dessa samtal var berättelsen »Preludium», som inleder novellsamlingen »Bliss». Det var med »Preludium» som Katherine Mansfield gjorde sig bemärkt. Den handlar om nysannad familj Burnell, som efter Mr Middletons Murrays upplysning torde vara identisk med hennes egen. H. G. Wells faller om denna berättelse det superlativa omdömet, att »ingenting sådant

som »Preludium» har någonsin förr blivit skrivet på det engelska språkets».

Kort efter sedan hon skrivit »Preludium» blev Katherine Mansfield sjuk — det befnams vara lungtuberkulos. Hon tillbrakte återstoden av sitt liv i södra Frankrike och Schweiz. De berättelser, som sedan bekräftade de löften hon givit med »Preludium» och som gjorde att hon allmänt erkändes som Englands främsta »short-story-teller», blevo till under en nästan övermånsklig kamp mot sjukdomen. Under sin sista tid talade hon ofta om att hon ville skriva en annan sorts böcker, böcker i en helt annan genre. Vilka böcker det var hon menade, skulle man aldrig få veta, ty i januari förra året dog Katherine Mansfield. Som en egendomlighet kan nämnas, att de sista ord hon skrivit förekomma i berättelsen »Sex år efteråt», en berättelse som i viss mån bär vittnesbörd om den krigspsykos, som gjorde sig gällande i England vid denna tid. Berättelsen, som handlar om en i kriget stupad ung man, vars klagande ande inte lämnar modern

Vita Tvättbjörn.

Vem känner ej till Vita Tvättbjörn, som tvättar åt eder medan ni sover. Det föres i marknaden av fabriken Helios, Stockholm, som utom denna artikel skänkt Sveriges husmodrar ytterligare ett par välskänkta hjälpmedel för hushåll, Röda Björn, putsmedel för metaller, och Rostol, medel som lekande och lätt tar bort rostfläckar på tvättkläder.

Mest känd har dock måhända fabriken blivit genom Lazarol och Lazarin, vilka båda preparat ingå som huvudbeståndsdelar i svenska folkets husapotek.

Fabrikationen av Vita Tvättbjörn får väl anses som fabriksens huvudtillverkning och den sker också rationellt. Fabriken duktigt kemist, doktor Dalström, har upfunnit och patenterat en ny tillverkningsmetod av Vita Tvättbjörn med sinrikt konstruerade maskiner.

De maskiner som tillverka kartonerna påsätta även omslagspapperet, fylla kartongen och väger alltsammans för att slutligen klistra igen paketet. Dessa maskiner ha en kapacitet av c:a 10,000 paket per dag, vilket också behöves, med den efterfrågan Vita Tvättbjörn har över hela landet.

Vem minnes ej de gammaldags tvättstugorna, som väl för övrigt på sina håll finnas kvar ännu i dag, där man vid inträdet möttes av het ånga och kvävande doft, och där ett par tvättfruar i sitt anletes svett med rotborstar sökte slita och riva smutsen ur kläderna. Hur mycket som kläderna samtidigt fördärvades, kan man livligt föreställa sig. De nya metoderna, med t. ex. Vita Tvättbjörn, där medlet helt enkelt upplöser smutsen kemiskt så att den bara behöver sköljas bort, är då ett mycket enklare, trevligare och framför allt billigare sätt, som dessutom skona kläderna och ej angriper dem på något sätt.

YSTADS-BLADET

AURORA

Utkommer varje söndag i
— 8-sidigt format —

Snabb nyhetstidning.
Dagens aktuella spörsmål behandlas utförligt och överskådligt i AURORA.
Avdelningen för förströelseläsning värdas med omsorg.

Tidningen har egna expeditioner i
Sivrishamn, Tomelilla, Skurup, Skivarp
m. fl. platser.

Prenumerera & annonsera i

YSTADS-BLADET

AURORA

Från barnavård till valkarter.

(Forts. från sid. 1.)

För att giva vårt torra och döda valsystem litet nytt liv, så att det kan hålla sig uppe ännu några år, har det fått några styrkande medel, som heta underpartibeteckning och fraktionsbeteckning. Valsedlarna kunna alltså ha både parti-, underparti- och fraktionsbeteckning.

Justitieministern motiverar förslaget med att det föreligger ett obestridligt behov av att ordna det lojala valkartellväsendet, så att det fyller sitt ändamål utan menliga biverkningar.

Lagföreläset om förvärvande och förlust av svenskt medborgarskap finnes särskilt och utförligt behandlat på annan plats i detta nummer.

Regeringen föreslår riksdagen att bevilja ett tillfälligt lönetillägg av 120 kr. per år till kvinnliga skrivbiträden i första lönegraden. Det står verkligen per år, man ville för vederbörandes skull önska att det vore tryckfel för per månad! Dessa 120 kr. är den enda detaljen som kommer till synes i den stora frågan om kvinnorna och statstjänsterna.

Den med så mycken förväntan avvaktade kungl. propositionen i den s. k. behörighetslagen uteblir vid årets riksdag.

Kvinnorna äro vana att få vänta. Men att de så länge fått vänta på ikraftträdandet av en lag, som riksdagen för många år sedan i princip godkännt, visar tydligt hur viktigt och nödvändigt det är att de genom en talrik representation i riksdagens båda kamrar kan ge eftertryck åt sina berättigade krav. I år är nöddar med frost och nordan för kvinnornas önsknigar — det må nu vara önskan om erkännande av kvinnornas ställning i statens tjänst, ansvarskänsla gent emot de förkomna och tvångsternerade eller omsorg om »hemmens kvinnor», de fattiga av dem, som behöva hägn och hjälp i deras svåra stund.

Ny skola med nytt arbetssätt.

Fröken Ester Edlestam, känd såsom lärarinnorna och utgivare av Pedagogiska spörsmål, ämnar till hösten 1924 be-

Linnet är en
av våra äldsta
kulturväxter.

HOLMA

LINNEVÄVNADER
DUKTYGER
SERVIETTER
HANDDUKAR
LAKANSLÄRFT

Obs!
Holma äkta endast med
ovanstående varumärke
"RIDAREN i GRÖNT FÄLT"

HOLMA-fabrikat säljes
hos välförädda vävande-
& manufakturaffärer.

HOLMA-HELINGLANDS LINSPINNERI- & VÄFVERI A.-B.,
MADÄNGSHOLM och FORSA.

gynna Anna-skolan, inrymd i Timmermansordens gamla hus, beläget i park, Erikshergsgatan 15. I första hand motas elever till i klassens kurs (9—11-åringar), men eventuellt även till klasserna under och över i klass. Anna-skolan är avsedd att bli en flickskola. Priset är 150 kr. per termin.

Program: Arbetsid: vinter kl. 9—2 (höst och vår event. 8—1). Obs! Tidens lämplighet för förstadsbarn. — Omkr. ½ timmes frukostlov med viljning eller choklad i skolan. — »Kon-

centrationsläsning» kursvis; periodiska »kurser» även i praktiska ämnen såsom handarbete, teckning, slöjd, matlagning, trädgårdsskötsel; endast säng, gymnastik. (Frittillig rytmik) i undervisningsvis under hela läsåret; i regel intet obligatoriskt hemarbete, utan de självständiga studierna ingår i skolarbetet; eventuellt kvarsitning sker ej per kursklass utan per »månadskurs» i det eller det ämnet; studiemål — förutsatt att skolan visar sig livskraftig, ekonomisk och pedagogisk — de kunskaper, som

fördras för »normalkolekompetens» (eller event. för studentexamen). Att arbetssättet dessutom är avsett att förbygga överanstängning och att befordra hälsa, lugn, alimän utveckling och individuell arbetstakt, synes ju av ovanstående program, som dock på intet vis får anses fastslått eller färdigt. Anmälningar mottogs — helst före 1 april — och närmare upplysningar givnas tisdagar, onsdagar, fredagar kl. 3.30—4.30 e. m., Erikshergsgatan 13, 4 tr. (tel. Norr 241 98).

någon ro, slutar med dessa ord, som alltså blevo de sista Katherine Mansfield skrev: »Kan man ingenting göra för de döda? En lång tid har svaret varit — ingenting.»

Katherine Mansfield begrovs i Fontainebleau, och på hennes gravvård stå dessa ord av Shakespeare, som här särskilt älskade, och som hon satt som motto på novellsamlingen »Bliss»:

»Men jag säger Eder Milord Narr, att ur nässlan Fara plocka vi blomman Säkerhet.»

Inför en ny författare, en författare som man beundrar, ställer sig lätt den alltid lika naturliga och alltid lika fåviska frågan: skola de böcker han eller hon skrivit gå oskadda genom tidens brännningar, skola de eller något av dem bevaras åt kommande generationer? Ett horoskop för Katherine Mansfield förefaller mer än vanligt vanskligt. Det skulle icke förvåna mig om det visade sig att hon hör till dem, som under en kort tid läsas av ett entusiastiskt fåtal och sedan glömmas. Hon hör nämligen

i hög grad till de författare, vars andliga drag äro en avspiegning av tidens eget ansikte. Hennes stil fyller alla de anspråk vi ställa på ett modernt litterärt kommunikationsmedel, hon tillhör radions underfulla tid, hennes tankar äro som subtila ljudvägor, avsedda att uppfångas av dem, som äro försedda med de rätta mottagningsapparaterna för att förnimma denna på en gång så spröda och så lidelsefulla stämna.

Galsworthy gör i en artikel om engelsk litteratur ett litet betänksamt tankeströk om den av honom för övrigt livligt uppskattade unga författarinnan. Han skriver: »Huruvida vi kunna vänta en vidgad utveckling av romandiktningen på dessa linjer, kan jag inte säga.» August Brunius, som omnämner henne i förgående i en essay, anser att hennes berättarkonst betecknar ett steg mot den moderna novellistikens fullkomning eller upplösning. Man skulle kunna slå ihop dessa båda alternativ och säga att en teknik, som nätt en sådan fullkomning, bör inom sig fröet till upplösning. Det finns ingenting mera att nå på

den vägen, högre kan man inte komma inom en viss stilart, alltså gäller det att finna nya vägar.

Katherine Mansfield kan inte räkna på den respekt till förframtens avgörande, som författare stundom får, när hans idéer äro före sin tid, när hans intellektuella typ passar bättre för morgondagen än för dagen. Det är hennes form som är ny; i hennes tankvärld finns ingenting nytt eller närvärdigt. Hon har i största allmänhet de egenskaper som brukar utmärka en kvinna, när hon är väl utrustad inte bara å huvudets, utan också å hjärtats vägar: värme, förståelse, fördomsfrihet, medkänsla, ja, kanske framför allt medkänsla. Någon ståndpunkt till de brännande dagsfrågorna tog hon aldrig i sina böcker. Dessa beteckna snarast en flykt från »de problem, som världskatastrofer framkallade. Vad som sysselsätter henne är de människohjärtats eviga affekter, som existera bortom tid och rum. De elementära känslornas register är nu en gång begränsat, det mått av lycka och lidande, kärlek och hat, som undfås

på vandringen mellan vaggan och graven är i och för sig inte så särskilt omväxlande. Materialet är detsamma, endast utförandet kan förnyas i det oändliga. Katherine Mansfields berättelser voro endast fragment av livshistorier, men dessa fragment voro lika intensivt fyllda av patos eller humor eller svärmod, som de böcker, vars författare vi nu kalla klassiska.

Där andra givit volymer, gav hon endast fragment. Men det är inte bara de stora vattnen som avspejla jordens skönhet — strändernas träd, fåglarnas flykt och himlens drivande skyar kunna spegla sig också i en vattendroppe. Om framtiden visar att Katherine Mansfields utsköta konstnärligaste intar vä någon gång annat än en vattendroppe som skulle torkas upp av solen, så blir det väsentliga för oss, som nu uppskatta och njuta hennes verk, att den droppen var klar som kristall, för att begagna hennes eget älsklingsuttryck.

I en av Balzacs noveller förekommer en ung kvinna, som önskar som en ynnest fram ovan att

få dö vid 30 år, i blomman av skönhet, lycka, rikedom och framgång. Detta på en gång grymma och barnhäftiga öde blev Katherine Mansfield förnunnat. Hon dog när hennes liv var som rikast, personligt och intellektuellt. Medvetandet om en snart förestående död har ju ofta en förunderlig förmåga att göra livet värdefullt. Det starkaste intrycket man får av Katherine Mansfields diktning är kanske denna kärlek till livet *quand même*. Hon älskade livet så som de dödsdömda älska det — ur hennes diktning stiger en hymn till jordens skönhet, som dallrar som en melodi i luften långt efter sedan stråken upphört att spela.

Mia Leche.

